

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ญ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฐ
สารบัญภาพภาคผนวก	ฑ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
ประโยชน์ที่ได้รับ	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	13
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	23
กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง	39
แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	51
ยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกัน	63
อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน	67
ตัวแปรและกรอบแนวคิดในการวิจัย	84

หัวข้อเรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	104
ตอนที่ 1 ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	104
ตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	115
ตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	118
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	121
สัญลักษณ์ใช้แทนตัวแปร	121
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยตอนที่ 1	123
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยตอนที่ 2	143
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยตอนที่ 3	153
ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	158
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	162
วัตถุประสงค์การวิจัย	162
สมมติฐานการวิจัย	162
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	163
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	163
การวิเคราะห์ข้อมูล	164
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	165
อภิปรายผล	169
ข้อเสนอแนะ	173
บรรณานุกรม	177
ภาคผนวก	185
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	186

หัวข้อ	หน้า
ภาคผนวก ข โครงการ “แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน”	202
ภาคผนวก ค คู่มือโครงการ “แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อุทยานแห่งชาติ ภูผาม่าน”	215
ภาคผนวก ง ตารางภาคผนวก	231
ภาคผนวก จ ภาพภาคผนวก	238
ประวัติผู้วิจัย	260

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนเนื้อที่และค่าร้อยละ โดยจำแนกชนิดป่าและการใช้ที่ดิน	72
2	ข้อมูลพื้นที่ที่ตั้งและจำนวนประชากรในเขตและโดยรอบอุทยานแห่งชาติ ภูผาม่าน	75
3	ข้อมูลพื้นที่ชุมชนในเขตและโดยรอบอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน	76
4	ประเด็นเรื่อง/ตัวแปรที่ศึกษา และที่มาจากการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	101
5	แสดงลักษณะเครื่องมือในการวิจัย	107
6	แสดงรายชื่อของผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมระดมความคิด	116
7	จำนวน และร้อยละของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดเลย ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลด้านเพศ และระดับการศึกษา (N = 400)	129
8	ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่นและ จังหวัดเลย ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลของตัวแปรด้านอายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และขนาดที่ดินทำกิน (N = 400)	130
9	ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด ของ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่นและ จังหวัดเลย ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลของตัวแปรด้านรายได้-รายจ่ายในครัวเรือน (N = 400)	131
10	จำนวน และร้อยละ ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดเลย ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลของตัวแปรด้านการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร และการถ่ายทอดด้านความเชื่อ/พิธีกรรม (N = 400)	132
11	ค่าคะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ของประชาชนที่ อาศัยอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดเลย ที่ เป็นผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มตัวแปร (N = 400)	133

12	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ (b , β) ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (SE_b) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (SE_{est}) และค่าคงที่ของการพยากรณ์ (a) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Enter	134
13	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	137
14	ลำดับขั้นการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise ชุดของตัวแปรพยากรณ์ที่ดี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (SE_{est}) และค่าสถิติการแจกแจงแบบเอฟ (F) จากการใช้ตัวพยากรณ์ 14 ตัวแปร	138
15	การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	139
16	รายชื่อของผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมระดมความคิด (Brain Storming) จำแนกตามองค์ประกอบ	144
17	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญต่อกิจกรรมและเนื้อหาการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้..	145
18	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับองค์ประกอบที่ต้องการจะวัดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการกิจกรรมพัฒนาการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	147
19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อกิจกรรมและเนื้อหาในโครงการ “แนวทางการมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน”	148
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปร 5 ด้านของการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามระยะเวลาและตัวแปร	154

ตารางที่		หน้า
21	เปรียบเทียบคะแนนการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ก่อนหลังเข้าร่วม โครงการโดยเป็นการทดสอบแบบ Multivariate	155
22	เปรียบเทียบคะแนนการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ก่อนหลังเข้าร่วม โครงการโดยเป็นการทดสอบแบบ Univariate	156

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมกับระดับการช่วยเหลือของรัฐ	20
2	ที่ตั้งอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน	70
3	แผนที่แสดงเส้นทางการคมนาคมและการเข้าถึงอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน	74
4	แผนที่แสดงพื้นที่เป้าหมาย 10 พื้นที่/ชุมชน	77
5	กรอบแนวคิดการวิจัย	103
6	โมเดลตัวแปรเชิงปรากฏการณ์ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise	142
7	สรุปผลการวิจัย การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	158
8	ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	161

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่	หน้า
1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำนวน 25 ข้อ. 232	232
2 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว จำนวน 10 ข้อ 233	233
3 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสำรวจการได้รับและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ จำนวน 10 ข้อ 234	234
4 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสำรวจความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม จำนวน 10 ข้อ 235	235
5 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสำรวจทัศนคติต่อทรัพยากรป่าไม้ จำนวน 12 ข้อ 236	236
6 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสำรวจลักษณะภายในชุมชน จำนวน 10 ข้อ 237	237
7 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสำรวจความสัมพันธ์กับรัฐ จำนวน 5 ข้อ 237	237

สารบัญภาพภาคผนวก

ภาพภาคผนวกที่	หน้า
1 ผู้วิจัยออกพบประชาชน ในเขตพื้นที่การวิจัย	239
2 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยให้ประชาชนกลุ่มตัวอย่างเข้าใจ	239
3 ผู้วิจัยและคณะวิจัยทำการสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง	240
4 คณะวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์	240
5 คณะวิจัยตรวจสอบข้อมูลการสัมภาษณ์เพื่อคัดเลือกรับที่สมบูรณ์	241
6 ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลการสัมภาษณ์ฉบับที่สมบูรณ์ เตรียมวิเคราะห์	241
7 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยต่อที่ประชุมผู้เชี่ยวชาญ	242
8 ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบที่เป็นผลมาจากการวิจัยตอนที่ 1	242
9 ผู้เชี่ยวชาญระดมความคิดเห็นต่อการสร้างรูปแบบรูปแบบการพัฒนา การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	243
10 ผู้วิจัยสรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	243
11 ผู้สมัครร่วมโครงการฯ ลงทะเบียนกับเจ้าหน้าที่	244
12 ผู้วิจัยชี้แจงประชาชนให้ทราบเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการฯ	244
13 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรม “อาสาสมัครรักษ์ป่า”	245
14 อาสาสมัครรักษ์ป่าทำกิจกรรมจัดทำฝายต้นน้ำเพื่ออนุรักษ์ป่าไม้	246
15 อาสาสมัครรักษ์ป่าทำกิจกรรมการจัดทำแนวกันไฟเพื่ออนุรักษ์ป่าไม้	246
16 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรม “ทัศนศึกษาระบบนิเวศ”	247
17 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรม “ผลร้ายในการทำลายป่า”	248
18 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรม “สัญญาประชาคม”	249
19 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรม “คุณค่าของป่า”	250
20 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรม “กฎหมายคุ้มครองป่า”	251
21 ผู้วิจัยจัดกิจกรรม “เสริมรายได้” โดยการเพาะกล้าไม้	252
22 ผู้วิจัยจัดกิจกรรม “เสริมรายได้” โดยการเพาะเห็ดขอนขาว	252
23 กลุ่มผู้ร่วมโครงการทำกิจกรรมเสริมรายได้” โดยการเพาะเห็ดขอนขาว	253

ภาพภาคผนวกที่	หน้า
24 ผู้วิจัยจัดกิจกรรม “เสริมรายได้” โดยการสานตะกร้าจากเชือกปอป่า 254	254
25 ผู้วิจัยจัดกิจกรรม “เสริมรายได้” โดยการทำไม้กวาดจากหางมะพร้าว 255	255
26 ผู้วิจัยจัดกิจกรรม “เสริมรายได้” โดยการเลี้ยงกบ 256	256
27 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรม “จัดทำบัญชีเพื่อวางแผนชีวิต” 257	257
28 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรม “เศรษฐกิจพอเพียง” 258	258
29 การกำหนดยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ 259	259

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY